

Nieuwsbrief voor gemeenten

November 2018
 Halfjaarlijkse uitgave

Inhoud

[Gemeente in beeld](#)

[Wijken en buurten](#)

[Onlangs gepubliceerd](#)

[Aanvullend statistisch onderzoek](#)

[Overig nieuws](#)

[Uitgelicht](#)

In deze nieuwsbrief

Dit is de elfde uitgave van de nieuwsbrief voor gemeenten van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Hierin vindt u een overzicht van de nieuwste cijfers en publicaties op lokaal niveau en overige ontwikkelingen op het gebied van regionale en ruimtelijke statistieken. De nieuwsbrief verschijnt elk halfjaar.

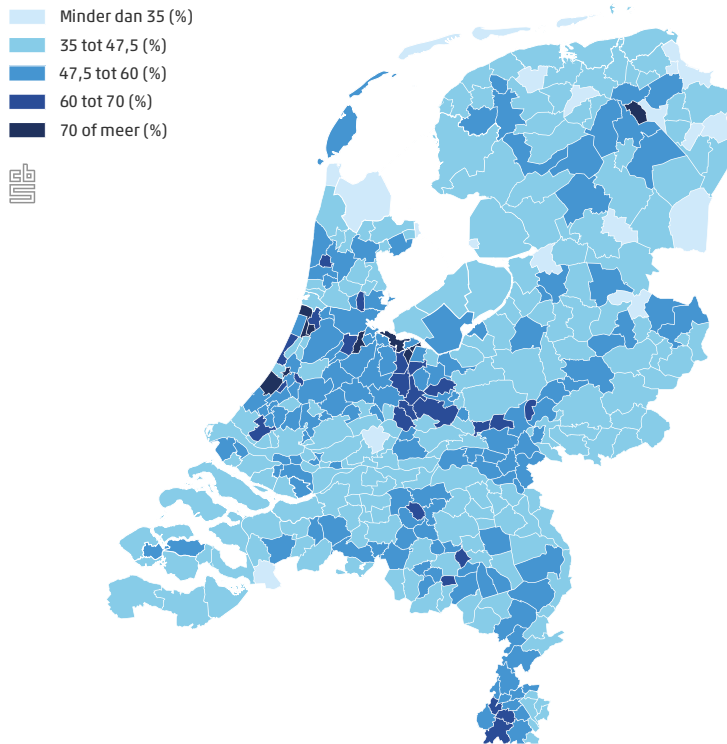
Trends in Nederland 2018

Afgelopen zomer is de nieuwste editie van Trends in Nederland verschenen. Deze jaarlijkse publicatie geeft inzicht in de belangrijkste ontwikkelingen van 2017 op de gebieden maatschappij, economie en arbeid en inkomen. Er staat bijvoorbeeld in dat Nederland in 2017 de sterkste economische groei in tien jaar tijd kende, maar ook dat iets meer dan 1 op de 5 verbintenissen een partnerschapsregistratie was. Verder besteedt Trends in Nederland 2018 aandacht aan het aantal havo/vwo-leerlingen per gemeente en aan wijkverpleging onder 80-plussers. In deze nieuwsbrief is op deze laatste twee onderwerpen ingegaakt.

Verder bevat deze nieuwsbrief informatie over toerisme, sociale zekerheid, hondenbelasting, zonnestroom en een oproep tot deelname aan de Veiligheidsmonitor 2019.

Veel leesplezier.

1. Leerlingen in leerjaar 3 op havo/vwo-niveau, schooljaar 2017/'18

Gemeente in beeld

Aandeel op havo of vwo loopt flink uiteen per gemeente

In het schooljaar 2017/'18 zaten bijna 956 duizend leerlingen in het voortgezet onderwijs (exclusief praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs). Van alle leerlingen in het derde leerjaar zat gemiddeld 47,5 procent op de havo of het vwo. Vooral in de Randstad en in en om universiteitssteden is het percentage havo-/vwo-scholieren hoger dan gemiddeld. In Bloemendaal, Heemstede en Oegstgeest zit meer dan 80 procent van de leerlingen op de havo of het vwo. In sommige gemeenten in het noorden van het land is het percentage havo-/vwo-leerlingen minder dan 35 procent.

Om verder te lezen uit de publicatie Trends in Nederland klikt u [hier](#).

Wijken en buurten

Kerncijfers wijken en buurten

De CBS-publicatie Kerncijfers wijken en buurten bevat per verslagjaar wijk- en buurtcijfers over diverse thema's. Elk kwartaal worden de nieuwste cijfers toegevoegd. Over verslagjaar 2018 zijn afgelopen zomer de eerste cijfers

gepubliceerd. Wilt u erop geattendeerd worden wanneer nieuwe wijk- en buurtcijfers beschikbaar zijn? Laat dit ons weten met een mailtje naar regstat@cbs.nl. De tabellen van Kerncijfers wijken en buurten zijn te vinden op [StatLine](#) en in [Excelformaat](#) te downloaden op de website van het CBS.

Onlangs gepubliceerd

StatLine

Wadden meeste winkels en horeca per inwoner

Op de Waddeneilanden zijn relatief veel winkels en horecazaken. De Waddeneilanden hebben 27,1 horecavestigingen per duizend inwoners tegen 3,6 vestigingen per duizend inwoners in Nederland. Ook het aantal handelsvestigingen (21,1 om 15,8 vestigingen per duizend inwoners) is er bovengemiddeld hoog. Daarbij gaat het voor een belangrijk deel om winkels. De Waddeneilanden hebben namelijk veel meer winkels per duizend inwoners (13,2) dan Nederland als geheel (5,1). De Waddeneilanden Vlieland, Texel, Schiermonnikoog, Terschelling en Ameland staan in 2018 in de top van gemeenten met de meeste winkels per duizend inwoners.

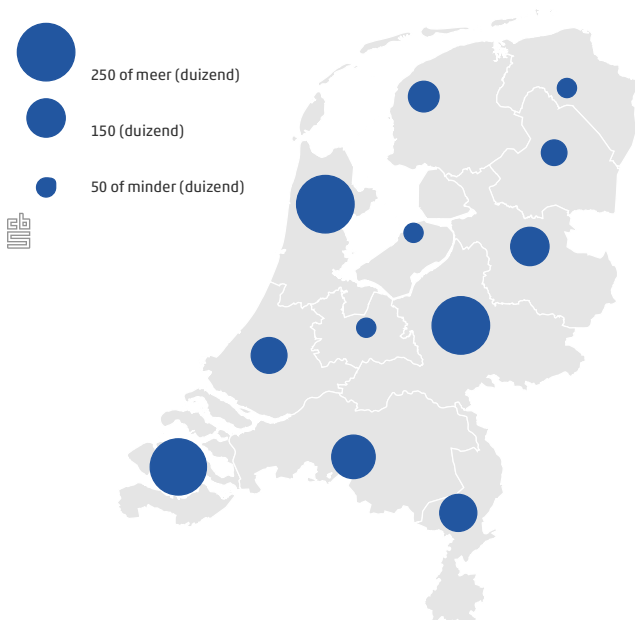
Klik [hier](#) om verder te lezen.

Meer campinggasten in eerste halfjaar 2018

Nederlandse kampeerterreinen ontvingen in het eerste halfjaar van 2018 bijna 1,6 miljoen gasten, dit is 7,5 procent meer dan in dezelfde periode een jaar eerder. De groei van het aantal campinggasten staat haaks op de ontwikkeling in de voorgaande jaren, toen sprake was van een daling. In 2017 was het aantal gasten nog 3,5 procent lager dan in 2016. Van alle provincies werd het meest gekampeerd in Gelderland. Daar verbleven het eerste halfjaar 256 duizend gasten, 31 duizend meer dan in dezelfde periode een jaar eerder.

[Klik hier](#) om verder te lezen.

2. Gasten kampeerterreinen, eerste halfjaar 2018

Gemeenten zamelen meer afval gescheiden in

In 2017 werd per persoon gemiddeld 495 kg afval ingezameld, 13 procent minder dan in 2007. Steeds meer huishoudelijk afval wordt gescheiden ingezameld en komt dus niet bij het restafval terecht. Met name op het platteland wordt afval gescheiden ingezameld. In 2017 werd in niet-stedelijke gebieden 70 procent van het afval gescheiden ingezameld (voornamelijk meer gft-afval). In zeer sterk stedelijke gebieden was dat 31 procent. Sommige gemeenten laten hun inwoners het afval niet gescheiden inleveren, maar laten het restafval na-scheiden.

[Bekijk de StatLine-tabel](#) en maak eigen selecties.

Nieuwe tabel kerncijfers sociale zekerheid

Eind 2016 hadden 514 duizend personen van 15 jaar of ouder een bijstandsuitkering. In de loop van 2017 is 20 procent van deze groep weer uit de bijstand gestroomd.

In totaal vond 10,5 procent van de bijstandsontvangers in de loop van het jaar een baan.

Deze en andere kerncijfers over de uitvoering van de Participatiewet zijn te raadplegen in de nieuwe [StatLine-tabel](#) met regionale cijfers over verslagjaar 2017. Zo is bijvoorbeeld per gemeente of per arbeidsmarktregio het percentage personen met een re-integratievoorziening af te lezen, of de WSW-dichtheid.

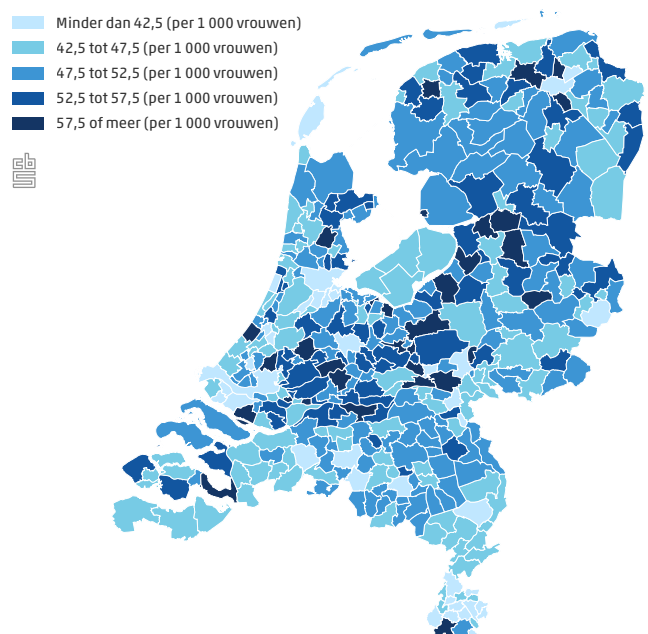
Artikelen

Vrouwen in Urk krijgen de meeste kinderen

Het aantal kinderen dat in Nederland geboren wordt, is de laatste jaren relatief laag. In 2017 werden 45,2 kinderen geboren per duizend vrouwen van 15 tot 50 jaar. In 2010 waren dat nog 48,0 kinderen per duizend vrouwen. Niet in alle gemeenten is het aantal geboorten zo laag. In Urk (82,3), Neder-Betuwe (71,9) en Staphorst (70,0) worden bijvoorbeeld naar verhouding veel meer kinderen geboren dan gemiddeld. In studentensteden als Wageningen en Groningen krijgen vrouwen juist relatief weinig kinderen. Ook in de vier grote steden en in het zuiden van het land is het vruchtbaarheidscijfer naar verhouding laag.

[Klik hier](#) om verder te lezen.

3. Levend geboren per 1 000 vrouwen (15 tot 50 jaar), gestandaardiseerd, 2017

Bijstandsdichtheid per arbeidsmarktregio

Eind maart 2018 telde Nederland 40 bijstandsontvangers per duizend inwoners tussen 15 jaar en de AOW-leeftijd. Een jaar eerder was de bijstandsdichtheid nog 42. De dichtheid varieert per arbeidsmarktregio. Regio Gorinchem kende eind maart 2018 de laagste dichtheid: 23 bijstandsontvangers per duizend inwoners. Andere arbeidsmarktregio's met relatief weinig bijstandsgerechtigden waren Rivierenland, Achterhoek en Holland Rijnland met dichtheden van 25 of 26. De arbeidsmarktregio's met de hoogste bijstandsdichtheid waren Rijnmond, Haaglanden en Groot Amsterdam en Groningen. De dichtheid lag daar tussen 53 en 61.

[Klik hier](#) om verder te lezen.

Aanvullend statistisch onderzoek

Hondenbelasting vaker geïnd in stedelijke gebieden

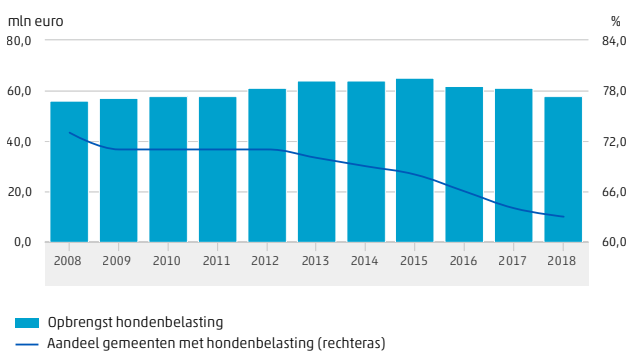
Gemeenten verwachten dit jaar 58 miljoen euro aan hondenbelasting te innen, bijna 5 procent minder dan voor 2017 werd begroot.

Het aantal gemeenten dat hondenbelasting heft, daalt de laatste jaren. In 2008 werd nog in 73 procent van de gemeenten hondenbelasting geheven, in 2018 is dat gedaald naar 63 procent.

Van oudsher wordt hondenbelasting vooral in stedelijke gebieden geheven. Ook met de recente afschaffing van de hondenbelasting in Amsterdam en Rotterdam blijft dit zo. Het percentage gemeenten dat hondenbelasting heft, ligt in 2018 in de (zeer) sterk stedelijke gemeenten met 81 procent duidelijk boven dat van niet-stedelijke gemeenten (41 procent).

[Klik hier](#) om verder te lezen.

4. Hondenbelasting, begrotingen

Onderwijskansen in Leiden in beeld, 2016

De groep basisschoolkinderen met een verhoogde kans op onderwijsachterstand is in Leiden relatief kleiner dan in heel Nederland. Dat blijkt uit onderzoek, uitgevoerd door het

Urban Data Center Leiden071, een samenwerking van het CBS en de gemeente Leiden. Dit thema is actueel voor de gemeente, omdat de financiering vanuit het Rijk per 1 januari 2019 verandert.

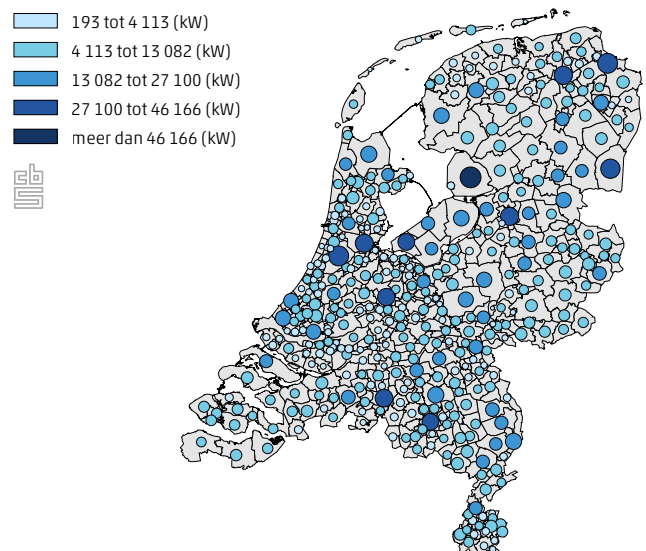
Het UDC onderzocht hoeveel kinderen die in Leiden wonen en naar de basisschool gaan, een verhoogde kans hebben op een onderwijsachterstand. Bij de landelijke grenswaarde van 30 procent gaat het in Leiden om 2 115 kinderen. Dit komt overeen met 25 procent van alle 8 500 Leidse basisschoolleerlingen. Uit de verdeling over de wijken blijkt dat in Leiden-Noord en het Bos- en Gasthuisdistrict relatief meer kinderen met een onderwijsachterstand wonen dan het landelijke percentage.

[Klik hier](#) om verder te lezen.

Zonnestroom voor het eerst in kaart gebracht

In 2017 stond in de gemeenten Noordoostpolder, Haarlemmermeer, Delfzijl, Emmen en Groningen het grootste vermogen aan zonnepanelen bij bedrijven en woningen opgesteld. Dit blijkt uit een nieuw onderzoek van het CBS, dat is gefinancierd door 40 gemeenten en Netbeheer Nederland. Jaarlijks zullen vanuit dit onderzoek data beschikbaar komen over vermogens bij bedrijven op gemeentenniveau, en voor woningen zelfs op wijk- en buurtniveau. Cijfers over het aantal installaties en het opgestelde vermogen aan zonnepanelen zijn te vinden in StatLine voor [woningen in 2016](#) en [bedrijven en woningen in 2017](#).

5. Zonnestroom; vermogen, bedrijven en woningen, 2017

Nieuwe gegevens per postcodegebied beschikbaar

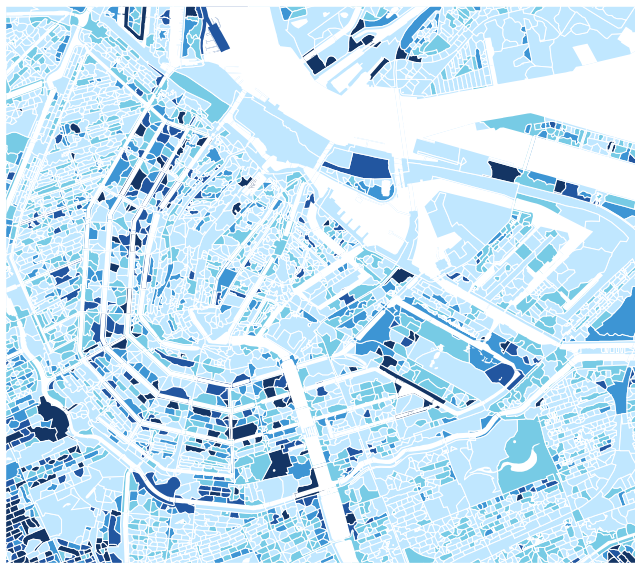
Hoeveel mensen wonen in een bepaald postcodegebied en wat is hun inkomen? En wat is het gemiddelde gas- en elektraverbruik van woningen in een bepaald postcodegebied? Het CBS biedt bestanden aan met daarin deze en vele andere kenmerken over de inwoners en woningen per postcodegebied. De data zijn zeer geschikt om zelf figuren en digitale kaarten mee te maken, maar kunnen ook dienen als basis voor aanvullende analyses. Bestanden op postcode-4-niveau (het numerieke deel van de postcode) zijn beschikbaar vanaf verslagjaar 2015 en op postcode-6-niveau (de postcode inclusief de letters) vanaf verslagjaar 2004.

[Klik hier](#) om verder te lezen.

6. Gemiddelde elektriciteitslevering aan woningen per postcode-6 gebied, Amsterdam, 2017

Gemiddelde levering per woning (kWh)

- minder dan 1 999
- 2 000 tot en met 2 499
- 2 500 tot en met 2 999
- 3 000 tot en met 3 499
- 3 500 of meer

Bron: CBS, Gemiddelde elektriciteitslevering aan woningen, <https://beta.opendata.cbs.nl/0Data4/index.html>
Bron: ESRI, PC6-gebieden 2017-R1.

Bijna 1 op de 5 Tilburgse eenpersoons-huishoudens heeft laag inkomen

In 2015 waren er 12 200 huishoudens met een laag inkomen in Tilburg. Van de eenpersoonshuishoudens moest 18 procent rondkomen van een laag inkomen. Van de paren zonder kinderen daarentegen moest 5 procent rondkomen van een laag inkomen. Van de eenpersoonshuishoudens met een laag inkomen maakte bijna 60 procent gebruik van inkomensondersteunende regelingen. Van de paren zonder kinderen met een laag inkomen maakte 46 procent gebruik van inkomensondersteunende regelingen.

Bent u benieuwd naar het aantal gezinnen met een inkomen onder het beleidsmatig minimum in uw gemeente, en/of naar

het bereik van het armoedebeleid van uw gemeente? Het CBS heeft voor verschillende gemeenten het bereik van het gemeentelijk armoedebeleid bij de doelgroep onderzocht door een koppeling te maken van data van de gemeente met data van het CBS. Daarnaast is het mogelijk om huishoudens met een laag inkomen op wijkniveau in beeld te brengen met bijbehorende kenmerken.

[Kijk op de CBS-website](#) voor meer informatie over dit aanvullend statistisch onderzoek.

Overig nieuws

Eerste Research Data Center van start in Schagen

Op 23 oktober 2018 opende in Schagen het eerste Urban Data Center in Noord-Holland (en het elfde UDC in Nederland). In Schagen krijgt de samenwerking tussen gemeente en het CBS de naam Research Data Center. In het RDC werken de gemeente en het CBS samen om lokale beleidsvragen te beantwoorden met het gebruik van cijfers uit (nieuwe) databronnen. De kennis van het CBS over onder meer data-infrastructuur, dataverwerking en privacy komt er samen met de lokale kennis van de gemeente. Het uiteindelijke doel van de samenwerking is dat overheid, burgers, bedrijven en instellingen meer inzicht krijgen in wat er feitelijk in hun gemeente gebeurt.

Het bijzondere is dat in de aanloop naar de vorming van het RDC al divers onderzoek is gedaan zodat de gemeente kon ervaren wat de meerwaarde van een RDC vormt. Er is een rapportage arbeidsre-integratie Schagen en Den Helder gemaakt en het jeugdbeleid in deze regio is onderzocht.

Cohortstudie asielzoekers en statushouders

In opdracht van verschillende ministeries monitort het CBS sinds 2014 de jaarlijkse instroom van asielzoekers. Ook heeft het CBS in een landelijke cohortstudie de positie beschreven van degenen die in deze periode een verblijfsvergunning of asiel hebben gekregen (statushouders) op gebieden als inburgering, gezinshereniging, vestiging, onderwijs, arbeidsparticipatie, gezondheid, en criminaliteit. Een integrale dataset maakt het ook mogelijk om onderzoek te (laten) doen op gemeentelijk niveau.

Wilt u meer weten? Neem dan contact op met de Infoservice van het CBS.

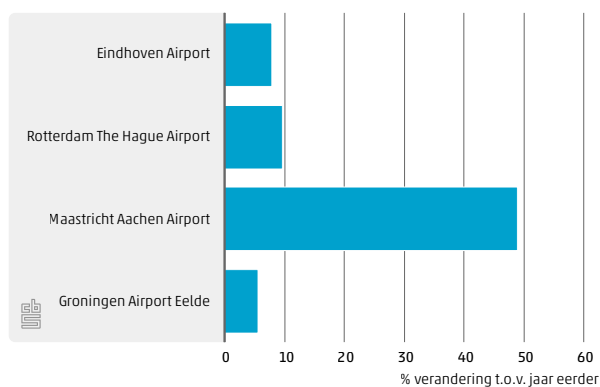
Sterkste passagiersgroei vliegveld Maastricht

In het tweede kwartaal van 2018 nam de passagiersgroei op Maastricht Aachen Airport het meest toe van alle Nederlandse luchthavens. Op deze luchthaven lag het aantal reizigers in het tweede kwartaal van 2018 49 procent hoger dan een jaar

eerder. Maastricht profiteerde onder andere van de uitbreiding van het aantal bestemmingen waarop de luchtvaartmaatschappij Corendon vanaf Maastricht vliegt. Maastricht is echter een kleine luchthaven. Het aandeel passagiers dat via deze luchthaven reist, is slechts 0,4 procent van het totaal aantal reizigers op Nederlandse luchthavens. Via Amsterdam Airport Schiphol vliegen de meeste passagiers, bijna 89 procent van alle passagiers in Nederland.

[Klik hier om verder te lezen.](#)

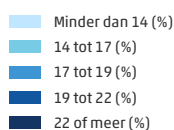
7. Passagiersgroei overige nationale luchthavens, tweede kwartaal 2018

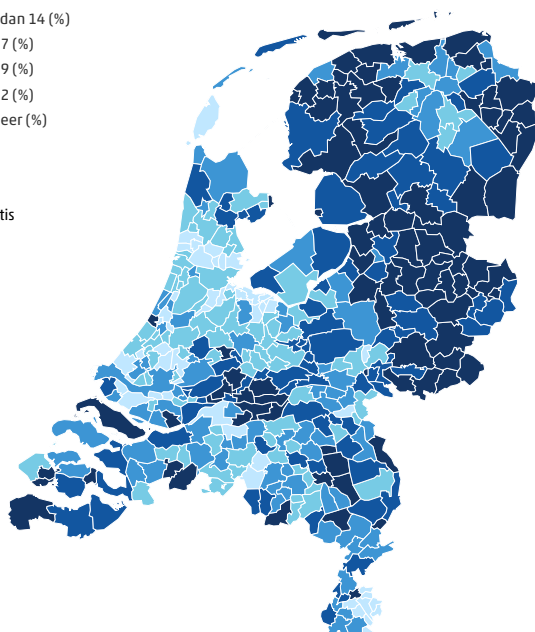
Bijna een vijfde van de 80-plussers kreeg wijkverpleging

In november 2016 kreeg 18 procent van de 80-plussers wijkverpleging: ruim 20 procent van de oudere vrouwen en bijna 14 procent van de oudere mannen. Van de 80- tot

8. Aandeel 80-plussers met wijkverpleging, 2016*

Bron: CBS, Vektis

85-jarigen kreeg 12 procent deze zorg, van de 90-plussers bijna 30 procent. Het aandeel 80-plussers met wijkverpleging is in het noorden en oosten van het land hoger dan in andere regio's. Dit beeld blijft bestaan als rekening wordt gehouden met de bevolkingssamenstelling. Zie voor meer informatie over de wijkverpleging en andere langdurige zorg de website van de Monitor Langdurige Zorg.

[Klik hier om verder te lezen.](#)

Uitgelicht

Het industriële landschap van Nederland

Vooraf buiten de Randstad is de industrie nog steeds van groot belang voor de economie, blijkt uit het rapport [Het industriële landschap van Nederland](#). In dit rapport staat de regionale spreiding van de industrie centraal, en worden verschillen tussen branches inzichtelijk gemaakt. Raffinaderijen en chemie, de voedings- en genotmiddelenindustrie en de elektrotechnische en machine-industrie zijn de belangrijkste industrietakken in Nederland.

Als we kijken naar de regionale verdeling van de industrie, blijkt dat de elektrotechnische en machine-industrie wordt gedomineerd door Zuidoost-Noord-Brabant. Raffinaderijen en chemie zijn omvangrijk in Groot-Rijnmond, West-Noord-Brabant en Zuid-Limburg. De voedings- en genotmiddelenindustrie is het grootst in de regio's Veluwe, Utrecht en Groot-Rijnmond. Ook de wat kleinere industriële activiteiten kennen regionale zwaartepunten. De textiel is nog altijd sterk vertegenwoordigd in Twente en Noord-Brabant, de Achterhoek is een belangrijke regio voor de papier- en grafische industrie.

Locatiescan

Het CBS en de Kamer van Koophandel hebben hun krachten gebundeld ten behoeve van een innovatief product voor ondernemers: de locatiescan. Met de locatiescan krijgen ondernemers een overzicht met basisinformatie over de bevolking (vraag) en de concurrentie (aanbod) in een door hen gekozen vestigingsplaats (gemeente of wijk). De cijfers van de gekozen vestigingsplaats worden vergeleken met het landelijk gemiddelde en met de cijfers van een zelf aangegeven referentiegebied. Er worden cijfers over verschillende jaren geleverd om zo trends en veranderingen in het gebied inzichtelijk te maken. Geïnteresseerd in hoe aantrekkelijk bepaalde wijken voor ondernemers zijn? De locatiescan kan kosteloos opgevraagd worden via www.locatiescan.info.

Oproep Veiligheidsmonitor 2019

Na de laatste uitvoering van de Veiligheidsmonitor in 2017 volgt er in 2019 opnieuw een uitvoering van dit grootschalige bevolkingsonderzoek onder inwoners van 15 jaar en ouder.

Voor veel gemeenten en politie-eenheden is de Veiligheidsmonitor hét instrument voor belevingscijfers over leefbaarheid, veiligheid, overlast en slachtofferschap. Het dient o.a. als input voor veiligheidsplannen, monitoring en wijkscans. Interesse? Gemeenten en politie-eenheden die willen deelnemen aan de Veiligheidsmonitor, kunnen zich hier tot 1 maart 2019 voor aanmelden. Voor meer informatie zie ook de website www.veiligheidsmonitor.nl

Meer informatie

De statistieken van het CBS zijn beschikbaar op de website. Komt u via de website of StatLine niet bij de juiste cijfers of heeft u vragen over publicaties van Eurostat, dan kunt u contact opnemen met de [Infoservice](#) van het CBS.

Via de landingspagina [Nederland regionaal](#) maakt het CBS de regionale informatie toegankelijk. Deze pagina helpt u een weg te vinden in de vele regionale gegevens en mogelijkheden. De landingspagina biedt overzicht en slaat een brug naar de regionale informatie in StatLine.

Wilt u snel een overzicht hebben over de thema's waarvan het CBS regionale cijfers heeft, kijk dan in het [Overzicht regionale gegevens](#) in StatLine.

Aan de hand van interactieve kaarten op CBSinuwBuurt.nl kunt u eenvoudig cartografische weergaven van verscheidene onderwerpen samenstellen. Het CBS maakt het op deze manier mogelijk om gegevens visueel weer te geven op een laagregionaal niveau en op andere kleine oppervlakken, zoals 100-metervierkanten.

Colofon

De nieuwsbrief voor gemeenten is een uitgave van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Wilt u reageren op deze nieuwsbrief of heeft u een andere vraag over regionale of ruimtelijke statistieken van het CBS?

Mail dan naar regstat@cbs.nl.

[Aanmelden](#) of [afmelden](#) voor deze nieuwsbrief.